Beschrijving proces kunstwerk

In het definitief ontwerp van het Schegpark (2019) is een kunstobject in de openbare ruimte voorzien. Om te komen tot een selectie van een kunstenaar die in opdracht van de gemeente een ontwerp kan maken, realiseren en plaatsen zijn een aantal stappen doorlopen:

- De bewoners van Overhoeks en een gedeelte van de Van der Pekbuurt (2066 adressen) hebben in maart/april 2023 ter inspiratie ideeën en wensen gedeeld middels een enquête. Meer dan 300 mensen hebben gereageerd. De uitkomsten zijn verwerkt in de longlist, uitvraag en beoordelingscriteria en zijn tevens ter inspiratie meegegeven aan de kunstenaars.
- Bemiddelende partij QKunst heeft een longlist van 12 kunstenaars opgesteld die de opgave mogelijk kunnen vervullen. Er is gekozen voor een diverse lijst kunstenaars met verschillende achtergronden en ervaringsniveaus. Ook kunstenaars uit Amsterdam Noord zijn in de longlist opgenomen.
- De selectiecommissie, inhoudelijk bestaande uit de voorzitter van het Stadscuratorium, de directrice van het Eye Filmmuseum, een docente van de Breitner Academie, de ontwerper van het Schegpark, de supervisor van Overhoeks en een landschapsarchitect en tevens bewoner, en voorgezeten door QKunst, heeft de longlist gereduceerd tot een shortlist van 4 kunstenaars en 1 reserve.
- De vier kunstenaars kregen op 21 juli 2023 opdracht voor het opstellen van een schetsontwerp, benodigde onderbouwing en twee aanbestedingsdocumenten. Iedere kunstenaar ontving een vergoeding van 6.000 euro exclusief btw.
- Er hebben twee schouwen plaatsgevonden waarbij de kunstenaars een rondleiding in het gebied kregen en vragen konden stellen over het proces. Van beide schouwen zijn proces verbalen opgesteld om het informatieniveau gelijk te houden. Ditzelfde geldt voor vragen die zijn ingediend via inkoopplatform Mercell.
- Op 2 oktober 2023 sloot de inschrijftermijn. Bij één inschrijving is helaas een onherstelbaar gebrek – het onvolledig indienen van één vereist aanbestedingsdocument en het ontbreken van het andere aanbestedingsdocument – geconstateerd. Ondanks uitvoerig onderzoek is het niet mogelijk gebleken dit gebrek te herstellen. Het proces werd daarom voortgezet met drie inschrijvingen. De vergoeding is wel uitgekeerd.
- Er zijn van de drie resterende kunstenaars en hun ontwerp video's gemaakt waarin zij zichzelf voorstellen en het ontwerp presenteren. De video's zijn op de locatie van het toekomstige kunstwerk gemaakt.
- De drie inschrijvingen zijn door het gemeentelijk toetsteam getoetst op maakbaarheid, haalbaarheid en beheerbaarheid. Met enkele aandachtspunten voor het vervolgproces zijn alle drie de schetsontwerpen goedgekeurd.
- De selectiecommissie heeft de drie inschrijvingen in twee bijeenkomsten beoordeeld op artistieke kwaliteit. In gesprek zijn aan de hand van de beoordelingscriteria 'sociale impact', 'verbinding met de omgeving' en 'onderscheidende waarde' punten toegekend. Deze beoordeling telt voor 50% van de totale beoordeling.
- De bewoners van Overhoeks en een deel van de Van der Pekbuurt – dezelfde 2066 adressen als eerder – mochten stemmen op hun favoriete ontwerp. Bewoners ontvingen hiervoor per adres één brief met een unieke stemcode. Op de website konden bewoners van iedere kunstenaar de video bekijken waarin de kunstenaars en het ontwerp werden voorgesteld. Er zijn 460 stemmen ingediend tussen 17 november en 8 december 2023. Deze stemmen tellen voor 50% van de totale beoordeling.

- Uit de samengevoegde beoordeling van de selectiecommissie en stemmen uit de buurt is een winnaar gekomen: Teun Castelein. Alle inschrijvers en de selectiecommissie zijn hierover geïnformeerd. Met alle inschrijvers zijn afrondende gesprekken gevoerd.
- Teun Castelein heeft vanaf januari 2024 het voorlopig ontwerp uitgewerkt. Dit is op 16 mei ingediend en op 27 mei getoetst door het gemeentelijke toetsteam en op dezelfde dag besproken in de selectiecommissie, waar inhoudelijke feedback is gegeven.
- Op 23 mei heeft een informatieavond over Overhoeks plaatsgevonden, waar Teun zijn voorlopig ontwerp heeft gepresenteerd aan de bewoners en met hen in gesprek ging.
- Op 22 augustus is het definitief ontwerp ingediend. Na een initiële toets bleek dat dit onvoldoende volledig was. Vervolgens is – conform overeenkomst – eenmalig uitstel op de DO-fase verleend van 4 weken. Het nieuwe en volledige DO is ingediend op 19 september. Deze versie is ook aangevuld in een nieuwe versie op 4 oktober. Het DO is op 26 september behandeld in het gemeentelijke toetsteam en daarna nogmaals op 7 oktober. Op 16 september is het ontwerp ter kennisname gepresenteerd aan de selectiecommissie. Zij hebben positief gereageerd, met nog twee aandachtspunten die later zijn verwerkt. Hierna is positief gereageerd op het definitieve ontwerp door zowel het toetsteam als de selectiecommissie.
- Eind juni is de omgevingsvergunning door Teun aangevraagd. Dit is vroegtijdig gedaan in verband met de lange wachttijden bij de omgevingsdienst en de beoogde snelle plaatsing van het kunstwerk gelijktijdig met de aanleg van het Schegpark.
- Op 22 oktober is het definitief ontwerp behandeld in het Beheertoetsoverleg en akkoord bevonden.
- Op 22 oktober is het definitief ontwerp ook behandeld in het opdrachtgeversoverleg, waar de stukken zijn gehamerd.
- Op 29 oktober zijn de definitieve stukken door Teun ingediend ten behoeve van de omgevingsvergunning. Er misten nog een aantal kleine onderdelen die daarna zijn aangevuld.
- De fundering kan worden aangebracht nadat er een vergunning is afgegeven. Hiermee kan werk met werk worden gemaakt in verband met de werkzaamheden in het Schegpark.
- Het kunstwerk wordt geproduceerd vanaf moment dat er een afgegeven vergunning beschikbaar is en naar verwachting in mei/juni 2025 geplaatst in de openbare ruimte. Daarna volgt een schouw met beheer om te bepalen of het gereed is voor overname. Zoals besproken in het beheertoetsoverleg wordt het kunstwerk beheerd door Kunstwacht, in opdracht van Stadswerken.

Enkele punten van aandacht in dit proces zijn:

- De selectiecommissie is meer verdeeld gebleken dan de buurt, waardoor de stem van de bewoners doorslaggevend is geweest in de keuze voor de winnaar. De buurt had een duidelijke voorkeur voor het werk van Teun Castelein.
- Na bekendmaking van het geconstateerde onherstelbaar gebrek en de terzijdelegging van de inschrijving van Alicia Framis heeft Alicia gedreigd met juridische stappen of het betrekken van de pers. Tot moment van schrijven heeft dit niet plaatsgevonden.
- Bij de verspreiding van de brieven met stemcodes zijn door de verspreidingspartij fouten gemaakt, waardoor enkele gebouwen geen brief hadden ontvangen. Deze fouten zijn zo goed als mogelijk opgespoord en gerepareerd.
- Enkele bewoners hebben aangegeven zich onvoldoende te herkennen in de drie schetsontwerpen, enkele hiervan zijn voornemens (geweest) bezwaar aan te tekenen.